

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 207
van **STEVEN COENEGRACHTS**
datum: 22 februari 2021

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Overheidsgebouwen - Reiniging luchtventilatiesystemen

Bij nieuwbouw of ingrijpende energetische renovaties geldt reeds enige tijd de verplichting om een volledig nieuw ventilatiesysteem te installeren. De verouderde woning- en gebouwenmarkt in Vlaanderen beschikt echter nog niet over deze systemen. In verouderde woningen of gebouwen is men genoodzaakt ruimten voldoende te verluchten door ramen open of op een kier te zetten. Toch blijkt uit onderzoek dat natuurlijke ventilatie niet volstaat om te allen tijde een zuivere luchttoevoer te garanderen en dat ook mechanische ventilatiesystemen geen zekerheid bieden voor zuivere lucht.

In een artikel uit Knack van 30 oktober 2020 lezen we in het kader van de verspreiding van het coronavirus het volgende: "Volgens het keuringbedrijf Vincotte onderschatten bedrijven, maar ook scholen, magazijnen en concertzalen, de verspreiding van het coronavirus via hun ventilatiesystemen. Daarom hergebruiken ze in de meeste gevallen lucht van in het gebouw die al gekoeld of verwarmd is geweest. Net daardoor kan een virus zich ook gemakkelijker verspreiden. Daarom is het belangrijk de risico's van de huidige systemen in kaart te brengen en op basis daarvan concrete maatregelen te nemen voor elk gebouw. Dit is één van de zaken waar bedrijven nog te weinig rekening mee houden om verspreiding van het virus tegen te gaan."

In datzelfde artikel stelt Renson, een bedrijf dat in ventilatie en zonnewering doet, het volgende : "Ventilatiesystemen houden geen virussen tegen, maar kunnen wel het risico op verspreiding tot een minimum beperken, mits ze correct werken, goed onderhouden zijn en de filters tijdig worden vervangen." Indien ventilatiesystemen onvoldoende onderhouden en gereinigd worden, zullen deeltjes zich ophopen in de ventilatiekanalen, met de ontwikkeling van bacteriën en een negatieve impact op de gezondheid tot gevolg.

Ook tijdens de vorige legislatuur werden hierover vragen ingediend. In zijn antwoord op schriftelijke vraag nr. 273 van 22 februari 2019 reageerde toenmalig minister Van den Heuvel als volgt: "Het onderhoud van een ventilatiesysteem moet gebeuren volgens de specificaties die gegeven worden door de fabrikant of installateur. De map Bouw Gezond geeft ook algemene richtlijnen over de reiniging van kanalen, vervangen van filters, tips over de soorten filters en het andere onderhoud in de fiches over ventilatie. Het afsluiten van een onderhoudscontract kan er ook voor zorgen dat onderhoud volgens de specificaties uitgevoerd wordt."

1. Hoeveel overheidsgebouwen in Vlaanderen beschikken over een mechanisch ventilatiesysteem? Graag een overzicht per type (B, C, D), per jaar, per provincie en per gemeente voor de periode 2015-2020.
 2. Welke types ventilatiesystemen (A, B, C of D) worden het meest gekozen bij nieuwbouw en ingrijpende renovatie bij EPB-aangifte (EPB: energieprestatie en binnenklimaat)? Graag een overzicht per jaar, per provincie en per gemeente voor de periode 2015-2020.
 3. Hoe verhouden de cijfers uit deelvraag 1 en 2 zich t.o.v. het totale aantal overheidsgebouwen in Vlaanderen?
 4. Hoeveel zogenaamde minimale ventilatievoorzieningen werden bij gewone renovaties uitgevoerd? Wordt hier ook voor ventilatiesystemen (A, B, C of D) gekozen? Graag een overzicht per jaar, per provincie en per gemeente voor de periode 2015-2020.
 5. Hoeveel onderhoudscontracten werden gesloten voor de reiniging en het onderhoud van ventilatiesystemen in deze overheidsgebouwen? Graag een overzicht per type (B, C, D) per jaar, per provincie en per gemeente voor de periode 2015-2020. Graag een overzicht van de kosten per jaar, per provincie en per gemeente voor de periode 2015-2020.
 6. Overweegt de minister te voorzien in een verplichte reiniging van de ventilatiekanalen van overheidsgebouwen in Vlaanderen? Waarom wel of niet?
-

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Jan Jambon (207), Bart Somers (193).

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 207 van 22 februari 2021

van **STEVEN COENEGRACHTS**

Noch ikzelf, als Vlaams minister bevoegd voor het Algemeen Vastgoedbeleid, noch minister Somers, als Vlaams minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur, beschikken over volledige informatie m.b.t. alle overheidsgebouwen in Vlaanderen. EPB-aangiften, zoals u in vraag 2 vermeld, behoren bovendien tot de bevoegdheid van de Vlaams minister van Energie, mevr. Zuhair Demir.

Wat betreft de gebouwen van de Vlaamse overheid wordt de informatie over ventilatiesystemen en specifieke bepalingen hieromtrent in onderhoudscontracten niet centraal bijgehouden in de Vastgoedbank.

Voor de grote kantoorgebouwen in beheer bij Het Facilitair Bedrijf wordt gebruik gemaakt van ventilatiesystemen type D, met pulsie en extractie van lucht. Het onderhoud van deze systemen is mee opgenomen in de onderhoudscontracten die voor deze gebouwen zijn gesloten. Hiervoor wordt een onderhoudsplanning opgemaakt die maandelijks wordt besproken en gecontroleerd tijdens de technische vergaderingen. Praktijk wijst uit dat dit correct gebeurt en dat de toegepaste filters tijdig worden vervangen. Vervanging van filters wordt uitgevoerd op basis van frequentie of door het monitoren van de drukverschillen over de filters.

REHVA, [The Federation of European Heating, Ventilation and Air Conditioning associations](#), stelde reeds kort na het optreden van de pandemie, midden maart 2020, een eerste versie richtlijnen op, intussen is een [4e versie](#) beschikbaar.

Zoals REHVA aangeeft in deze laatste versie (p. 10) is er geen nood aan extra onderhoud van HVAC systemen ten gevolge van corona:

- *Building administrators should maintain heating, ventilation, and air-conditioning systems according to the manufacturer's current instructions, particularly concerning the cleaning and changing of filters. There is no benefit or need for additional maintenance cycles in connection with COVID-19.*

De organisatie nam ook een duidelijk standpunt in over de zin of onzin van het extra reinigen van ventilatiekanalen teneinde de verspreiding van het virus te voorkomen (pg. 15):

4.7 Duct cleaning has no practical effect

There have been some overreactive statements recommending cleaning ventilation ducts to avoid SARS-CoV-2 transmission via ventilation systems. Duct cleaning is not effective against room-to-room infection because the ventilation system is not a contamination source if the above guidance about heat recovery and recirculation is followed. Viruses attached to small particles will not deposit easily in ventilation ducts and will normally be carried out by the airflow.^{xlv} Therefore, no changes are needed to normal duct cleaning and maintenance procedures. Much more important is to increase the outside air supply and to avoid recirculation of air according to the recommendations above.

In de grote kantoorgebouwen beheerd door Het Facilitair Bedrijf werden deze REHVA-richtlijnen rond sturing van de ventilatie dan ook toegepast zodra deze beschikbaar waren, en de aanpassingen aan deze richtlijnen werden ook zo snel mogelijk verwerkt in de instructies voor de onderhoudsfirma's. De luchtverversing gebeurt dus met

geconditioneerde verse buitenlucht, met een regeling die aangepast is aan de gebruikstijden van de gebouwen. Het feit dat de gebouwen een lagere bezetting kennen dan normaal door het verplichte thuiswerken is verwerkt in de instructies aan de onderhoudsfirma. Deze lagere bezetting van de hoofdgebouwen wordt dagelijks opgevolgd door Het Facilitair Bedrijf, zowel het aantal passages als de maximum aanwezigheid worden in kaart gebracht.